

РЕЦЕНЗІЇ. ПОДІЇ

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/fpl.2020.133.3188>

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА: ПЕРШИЙ КОМПЕНДІУМ ЗНАНЬ З ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ

Рецензія на енциклопедію:

Енциклопедія перекладознавства: у 4 т. Т. 1 : пер з англ. /за ред.: Івз Гамбієра та Люк ван Дорслар; за заг. ред. О. Ф. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 552 с.

Перекладне видання 1-го тому “Енциклопедії перекладознавства”, однієї з найвагоміших у світі праць у галузі теорії перекладу, стало непересічною подією, на яку давно чекали українські перекладознавці та фахівці зі суміжних дисциплін, спеціалісти з усного та письмового перекладу, локалізації, транскреації та редагування, аспіранти і студенти.

Рецензована праця – це переклад енциклопедії, яку видало незалежне видавництво наукової літератури із суспільних та гуманітарних наук “Джон Бенджамінс паблішинг компані” (*John Benjamins Publishing Company*) в чотирьох томах за редакцією Івз Гамбієра та Люка ван Дорслара із залученням великого міжнародного колективу провідних фахівців з різних напрямів перекладознавства. Енциклопедія вміщує невеликі оглядові статті, сформовані за цікавим таксономічним принципом взаємозв’язку з ключовими словами онлайн-версії перекладознавчої бібліографії *Benjamins’ Translation Studies Bibliography*. Кожну статтю доповнює список додаткової літератури. Водночас із друкованою, існує й онлайн-версія енциклопедії, яку автори періодично переглядають і оновлюють. У першому томі енциклопедії розміщено 74 із 175 статей.

Над українським проектом під керівництвом та за редакцією Олександра Анатолійовича Кальниченка та Леоніда Миколайовича Черноватого працювало кілька провідних перекладацьких кафедр України: кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кафедра перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка, кафедра англійської філології та перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка і кафедра перекладу, прикладної та загальної лінгвістики Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. На жаль, виходу в світ цього фундаментального видання не дочекалася професор Роксолана Петрівна Зорівчак, яка не лише працювала над перекладами, але й натхненно допомагала в організації проекту.

Загалом до проекту було залучено 45 перекладачів. Варто відзначити ретельність, з якою редактори прагнуть зробити перекладачів “видимими”, шанобливо називаючи їх “авторами українських перекладів” і вказуючи їхні імена у загальному списку, у змісті та в кожній статті відразу після імені автора.

Енциклопедія охоплює широковживану перекладознавчу термінологію (наприклад, *автопереклад, адаптація, відкритий та закритий переклад, одиниця перекладу, норми перекладу, перекладацькі стратегії і тактики, повторний переклад*), окремі інтердисциплінарні аспекти (наприклад, *герменевтика і переклад, етика і переклад, журналістика і переклад*), жанрово-типологічну таксономію (*аудіовізуальний переклад, драматургічний переклад, послідовний усний переклад, політичний переклад, релігійний переклад, юридичний переклад*), підходи до перекладу (*етнографічні, інтерпретативний, когнітивні, функціоналістські*), галузі перекладознавства (*історія перекладу, соціологія перекладу, прикладне перекладознавство, теорія усного перекладу*). Щоб уникнути неоднозначності тлумачення, назви основної статті та перехресних статей подаються англійською та українською мовами.

Самоцінна частина проекту – редакторські примітки. Частина з них враховує специфіку українського перекладознавчого дискурсу. Зокрема, у примітках редактори подають інформацію про бібліографічні покажчики українських перекладознавчих праць (с. 7), уточнюють, що першим у світі дослідником автоперекладу був О. М. Фінкель, а не словак Антон Поповіч (с. 17), детально пояснюють термін *revision*, подаючи множинні українські відповідники (с. 22). Ще одне призначення приміток – уточнити інформацію або розгорнути ілюстративний матеріал (с. 24–26).

Список додаткової літератури подається мовою оригіналу, однак якщо твір існує в українському перекладі, редактори подають відповідний лексикографічний опис.

Як і оригінальне видання, українська перекладна версія існує онлайн та в друкованому варіанті, ознайомитись з яким можна на сайті видавництва “Нова Книга”. Такий формат значно розширює читацьке коло і робить енциклопедію вагомим внеском у науково-методологічне забезпечення кафедр перекладознавства і перекладу ВНЗ України.

Хочеться привітати всіх колег, причетних до появи цього видання, яке безсумнівно сприятиме активізації перекладознавчих досліджень у нашій країні, і побажати повної реалізації проекту у чотирьох томах у найближчому майбутньому.

Оксана Дзера,
Львівський національний університет імені Івана Франка